

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

 проф. Ігор Цепенда
«24» квітня 2023 р.



ПРОГРАМА
вступного випробування з
Основ психології
(назва конкурсного предмета)

для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю

_____053 «Психологія» _____

(шифр, спеціальність)

на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра
при прийомі на навчання у 2023 році

за несуміжною спеціальністю

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол № 1 від 24/04/ 2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з “Основ психології” є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія» при прийомі на навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня/ступеня спеціаліста/магістра до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” у 2023 році за не суміжною спеціальністю.

Програма містить основні питання з психології та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Предмет і завдання загальної психології.
2. Етапи розвитку психології як науки.
3. Сучасні галузі психологічної науки.
4. Міжпредметні зв'язки психології з іншими науками.
5. Свідомість. Основні функціональні структури свідомості.
6. Підсвідомі й несвідомі феномени у психіці людини.
7. Еволюційні стадії психіки живих істот.
8. Увага. Проблеми модального змісту уваги. Види і функції уваги. Властивості уваги. Рецептор. Аналізатор. Кодування в аналізаторі.
8. Модальність відчуття. Синестезія. Емоційні тони відчуттів.
9. Класифікація відчуттів. Чутливість аналізатора. Сенсibiliзація.
10. Перцепція. Предметність (об'ємність) і структурність сприймання.
11. Перцепція. Атрибутивність і цілісність сприймання. Перцептивна модель.
12. Перцепція. Константність, конструктивність, вибірковість сприймання.
13. Уява. Творча уява. Фантазія. Уявлення. Закон подвійного виразу почуттів.
14. Мислення. Інтелект. Наочно-дійове мислення.

15. Мислення. Інтелект. Наочно-образне мислення.
16. Основний психологічний зміст людської мови.
17. Мислення. Інтелект. Емпіричне мислення. Операції мислення: аналіз, синтез, абстрагування, порівняння, визначення.
20. Мислення. Інтелект. Теоретичне, формальне і творче мислення.
21. Емоційні процеси і стани. Емоція. Афект. Настрій. Емоційний аспект стресу.
22. Емоційні процеси і стани. Почуття. Вищі почуття: релігійні, моральні, патріотичні, естетичні.
23. Пам'ять. Процеси, види і типи пам'яті.
24. Особистість. Блочний підхід до особистості. Біологічна, суспільна і духовна природа особистості.
25. Задатки і здібності особистості.
26. Конституційно-антропометричний підхід до особистості.
27. Характер особистості.
28. Діяльність особистості. Види діяльності особистості.
29. Спілкування як обмін інформацією. Знакова природа комунікативного процесу. Засоби комунікації. Мовлення. Види комунікацій. Вербальна і невербальна комунікація.
30. Стадії соціалізації. Соціальні інститути соціалізації. Засоби соціалізації (традиційний, інституційний, міжособистісний, рефлексивний, стилізований).
31. Поняття про малу соціальну групу. Ознаки малої соціальної групи.
32. Класифікація малих груп. Поняття «референтної групи».
33. Предмет, структура та проблематика педагогічної та вікової психології.
34. Сучасні підходи до класифікації методів психологічного дослідження.
35. Емпіричні методи дослідження у віковій та педагогічній психології: характеристика та особливості застосування.
36. Поняття психічного розвитку у віковій психології.
37. Психологія великих неорганізованих груп. Різновиди натовпу.
38. Проблема згуртованості групи.
39. Статус і роль особистості в групі.
40. Вітчизняні теорії особистості.
41. Поняття про каузальну атрибуцію та її помилки. Феномен групового тиску. Конформізм та конформність.
42. Поняття про соціальний контроль у малій групі. Соціальні норми, соціальні експектації та соціальні санкції.

43. Поняття про лідерство і керівництво.
44. Поняття про соціальну установку. Структура та функції соціальної установки.
45. Підходи до вивчення взаємодії дитини і дорослого на ранніх етапах онтогенезу в зарубіжній та вітчизняній психології.
46. Психологічні новоутворення немовлячого віку. Криза першого року життя.
47. Психологічний зміст кризи трьох років. Особливості Я-концепції та соціальної поведінки.
48. Психологія середньої дорослості.
49. Специфіка особистісного розвитку дошкільника. Особливості Я-концепції. Формування характеру.
50. Особливості прийняття рішення групою.
51. Психологічна характеристика підліткового віку.
52. Психологія немовляти.
53. Психологічна характеристика юнацького віку.
54. Психологія молодшого шкільного віку.
55. Психологічна сутність тестів. Сильні та слабкі їх сторони.
56. Основні психологічні характеристики тесту.
57. Основні вимоги до організації процедури тестування.
58. Основні умови ефективного тестування.
59. Вимоги до повідомлення тестових результатів.
60. Експериментатор та ситуативні змінні.
61. Соціально-етичні аспекти тестування.
62. Загальне поняття про стандартизацію тестових результатів. Значення стандартизації в психодіагностиці. Види стандартизації.
63. Частотний розподіл. Особливості використання при обробці тестових результатів. Гістограми.
64. Міри центральної тенденції. Види мір центральної тенденції.
65. Визначення стандартного відхилення при обробці результатів психологічного дослідження.
66. Процентильна оцінка. Значення процентильної оцінки при стандартизації результатів тестування. Особливості знаходження процентильної оцінки.
67. Типи стандартних шкал. Особливості переведення “сирої” оцінки у стандартні шкали.
68. Використання Z-шкали у психодіагностиці. Особливості перетворення “сирої” оцінки у Z-шкалу.
69. Шкала станайнів. Особливості перетворення “сирої” оцінки у шкалу станайнів. T-шкала. Особливості перетворення “сирої” оцінки у T-шкалу.

70. Поняття гіпотези в експериментальній психології. Види гіпотези.
71. Загальна характеристика психологічного експерименту. Основні компоненти експерименту.
72. Експериментальні плани, основні ознаки “істинного” експериментального дослідження.
73. Експериментальна вибірка. Репрезентативна вибірка.
74. Представлення первинних результатів психологічного дослідження.
75. Порядкова шкала вимірювань. Уніполярне чи біполярне упорядкування об’єктів вимірювання.
76. Шкалювання психологічних явищ. Основні шкали вимірювання.
77. Психологічна характеристика раннього дитинства.
78. Періодизації розвитку особистості.
79. Поняття залежної та незалежної змінної в експериментальному дослідженні.
80. Валідність психологічного експерименту.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

Загальна та соціальна психологія

1. Ануфрієва Н. М. Соціальна психологія : навч. посіб. для ст-ів вузів / Н.М.Ануфрієва, Т. М. Зелінська, Н. О. Єрмакова. К. : Каравела, 2011. 296 с.
2. Бенеш Г. Психологія : dtv-Atlas [Текст] : довідник / Г. Бенеш ; наук. ред. пер. В. О. Васютинський. – К. : Знання-Прес, 2007. – 510 с. : 208 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія / В.В. Москаленко /Підручник. Видання 2-ге. К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
4. Москалець В. П. Загальна психологія: Підручник. Матеріали для самостійного опрацювання / В. П. Москалець. Електронна бібліотека ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. 180 с.
5. Савчин М. В. Вступ до загальної психології: Тексти лекцій / М. В. Савчин. – Дрогобич: Видавничий відділ Дрогобицького держ. Пед. ун-ту імені Івана Франка, 2015.
6. Шапар В. Сучасний тлумачний психологічний словник Текст Х., Прапор, 2005. 640 с.
7. Загальна психологія: Підручник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін.. Київ: Каравела, 2014. 464 с.
8. Загальна психологія: Навчальний посібник / С.Д. Максименко, В.О. Соловієнко. Київ, МАУП, 2000. 256 с.
9. Загальна психологія: Підручник / М.В. Савчин. Київ: Академвидав, 2012. 461 с.

Вікова психологія

1. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. К., 2012.
2. Вікова та педагогічна психологія (Курс лекцій): Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 128 с.
3. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навч. посібник. К., 2012. 210с.
4. Крайніков Є.В. Психологія розвитку. Словник-довідник. К.: Арістей, 2004. 280 с.
5. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (Курс лекцій): Навчальний посібник. К.

- : Центр навчальної літератури, 2005. 128 с.
6. Психология человека от рождения до смерти. Полный курс психологии развития / ред. А.А.Реана. СПб. : «Прайм-ЕВРОЗНАК», 2005. 416 с.
 7. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: навч. посіб. К. : Академвидав, 2005. 360 с.
 8. Самошкіна Л.М. Вікова психологія: навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом. Дніпропетровськ: вид-во ДНЕУ, 2006. 248 с.

Експериментальна психологія та психодіагностика

1. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях: навчальний посібник. Київ, 2007. 208 с.
2. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія: підручник для студентів ВНЗ. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 360 с.
3. Основи психологічної діагностики / М. Д. Белей, Л. Д. Тодорів. Івано-Франківськ, 2008.
4. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси, С. Урбина. СПб., 2001; СПб, 2019.
5. Словарь–справочник по психологической диагностике / Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М. Санкт-Петербург, 2018.
6. Руденко В.М. Руденко Н.М. Математичні методи у психології. Київ «Академвидав», 2012.

Додаткова література

1. Карпенко З.С. Аксиологічна психологія особистості. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2019. 512 с.
2. Климчук В.О. Внутрішня мотивація учбової діяльності молоді: теорія, методика, програма розвитку / В.О.Климчук, В.В.Горбунова. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 110 с., іл.
3. Крайг Г. Психология развития. 9-е изд. / Г.Крайг, Д.Бокум. СПб.: Питер, 2004. 940 с.
4. Кузікова С.Б. Психологічні основи становлення суб'єкта саморозвитку в юнацькому віці. Монографія. Суми: Вид-во МакДен, 2012. 410 с.
5. Кузьменко В.У. Розвиток індивідуальності дитини 3-7 років: Монографія. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. 354 с.
6. Максименко С.Д. Основи генетичної психології. К.: НПЦ Перспектива, 1998. 220 с.
7. Павелків Р.В. Дитяча психологія. К.: Академвидав, 2008. 431 с.
8. Помиткін Е.О. Психологія духовного розвитку особистості: Монографія. К.: Наш час, 2005. 280 с.
9. Радчук, Г. К. Аксиопсихологія вищої школи : монографія. Вид. 2-ге, розширене і переробл. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. 380 с.
10. Сучасна психологія особистості [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Титаренко. – К. : Каравела, 2013. 372 с.
11. Щотка О. П. Вікова психологія дорослої людини : навч. посіб. / О. П. Щотка ; Ніжин, держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. Ніжин : РВВ НДПУ ім. М. Гоголя, 2001. 94 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

- 1 бал – теоретичний зміст питання не засвоєний, необхідні практичні вміння і навички не сформовані, сформульовані завдання не виконані або містять грубі помилки.
- 2 бали – теоретичний зміст питання засвоєний частково, необхідні практичні

вміння і навички не повністю сформовані, сформульовані завдання не виконані або містять грубі помилки.

3 бали – теоретичний зміст питання засвоєний частково, практичні вміння і навички сформовані, більшість передбачених питань завдань не виконані або містять грубі помилки.

4 бали – теоретичний зміст питання засвоєний частково, практичні вміння і навички сформовані, менша частина передбачених питань завдань не виконані або містять помилки.

5 балів – теоретичний зміст питання засвоєний повністю, проте деякі практичні навички роботи зі засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені питанням завдання виконані, деякі з них з помилками.

6 балів – теоретичний зміст питання засвоєний повністю, без прогалин, проте деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені питанням завдання виконані, практично без помилок.

7 балів – теоретичний зміст питання засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені питанням завдання виконані, якість виконання завдань може бути оцінена високим балом.

8 балів – теоретичний зміст питання засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані, всі передбачені питанням завдання виконані, якість виконання завдань висока.

9 балів – теоретичний зміст питання засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом повністю сформовані, всі передбачені питанням завдання виконані, якість виконання може бути оцінена балом, близьким до максимального.

10 балів – теоретичний зміст питання засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом повністю сформовані, всі передбачені питанням завдання виконані, якість виконання оцінена максимальним балом.